

«Ретророзвиток» — цілеспрямованість відродження втрачених історико-архітектурних та містобудівних цінностей міста

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто як відроджуються історико-архітектурні та містобудівні цінності міста. Розглянуто два підходи реконструкції та вклад історичного контексту у формування сучасного архітектурного середовища. Наведено практичне використання реконструкції міст в Україні на прикладі Дніпра та Вінниці.

Ключові слова:

Архітектура, містобудівні чинники, історико-архітектурні чинники, відродження, реконструкція, місто.

Abstract

It is considered as reviving historical, architectural and town-planning values of the city. Two approaches to reconstruction and the contribution of the historical context to the formation of a modern architectural environment are considered. Practical use of reconstruction of cities in Ukraine on the example of the Dnieper and Vinnitsa is presented.

Keywords:

Architecture, town-planning factors, historical and architectural factors, revival, reconstruction, city.

Вступ

Метою є проаналізувати заходи відродження історико-архітектурних та містобудівних цінностей міста.

Сталий розвиток міста неможливий без його історичного контексту, тому що попередня традиція задає певну основу, що з часом стає фоном, на якому розвивається містобудівне середовище нових форм. Історичне середовище частіше за все розглядають як деякий ресурс, місце різноманітних інвестицій. Місто - це живий організм, що постійно росте й трансформується, скидаючи все старе та зношене. Але таке відношення могли собі дозволити міста набагато раніше, тому що не було такого стрімкого та масштабного входження нового в старе. В ті часи завжди тримали за основу минулі традиції, але сучасне будівництво не може собі такого дозволити через неймовірні масштаби та темпи життя. Але, якщо розглядати це питання з точки зору людини як антропологічного виду, то людина залишається незмінною, навіть ще більше намагається повернутися до витоків[1,2].

Основна частина

Середовище історичних міст, в першу чергу столичних, є матеріалізованим виразом історичних етапів розвитку країн та широко відображає зміни політичних, культурно - соціальних, економічних умов та факторів. Зміна історичних етапів обумовлює безліч архітектурних дисонансів і проблем якості в міському середовищі, зокрема і проблему збереження ознак національної ідентичності [2].

Отже, розглянемо вклад історичного контексту у формування сучасного архітектурного просторового образу міського середовища. Якщо врахувати основні характеристики історичного середовища, на це питання можна відповісти у трьох його аспектах: змістовному, морфологічному і культурному [4].

У змістовному аспекті можна помітити цінність минулого у його інформаційній, науково-пізнавальній, чуттєвій та емоційній ролі. Увага до історичної спадщини не випадкова - іноді змістовне інформативне значення об'єкта може бути настільки важливим, що суттєво підвищує його роль у середовищі.

У морфологічному аспекті виявлення історичних слідів контексту різних часів, поглядів на формування простору створює широкі можливості підвищення індивідуальності, виразності і пластичного збагачення архітектури, нові функціональні і композиційні засоби впливу. Такий комплексний підхід дозволяє краще знайти спільну мову у складному діалозі нової архітектури і традиції.

У культурному аспекті найважливішим елементом для історичного середовища є об'єкти культурної спадщини, їх вивчення, охорона і збереження. Це підвищує історичну самобутність, дух місця. Якщо ж не зважати на історичний контекст, то можна втратити багато можливостей формування неповторного архітектурного середовища[4].

Розрізняють два види реконструкції:

- зі збереженням вигляду пам'ятника на всій території об'єкта (ретрореконструкція);
- з відтворенням в цьому стилі (в стилі часу) невеликих, окремих елементів і асоціацій.

Ретрореконструкція передбачає відновлення загального композиційного стилю існуючого пам'ятника: типової системи алей (промені, зірки, квартали і т.п.), композиційних центрів, створення перспектив і видових точок на елементи архітектури які збереглися або місцевість на всій території об'єкта. Подібна реконструкція полягає у відтворенні окремих елементів на невеликих ділянках (наприклад, партерів з малюнком з каменю), влаштуванні нових елементів по асоціації з колись існували (наприклад, створення на території об'єкта невеликого ставка, що нагадує колишню систему водойм і т.п.). Нові елементи, фрагменти повинні гармоніювати з існуючими, відповідати навколишньому середовищу. Ретрореконструкція застосовується при повній зміні просторово-композиційного вигляду, втрати значної частини території, докорінній зміні функції, вторгнення споруд, які супроводжують ці функції. Індивідуальний характер кожного об'єкта може зажадати застосування не одного якого-небудь методу реставрації, а різних методів на своїй ділянці.

Практичним використанням реконструкції можна представити на прикладі дома Померанцева в Дніпрі.

Рис.1 – Фото на теперішній час

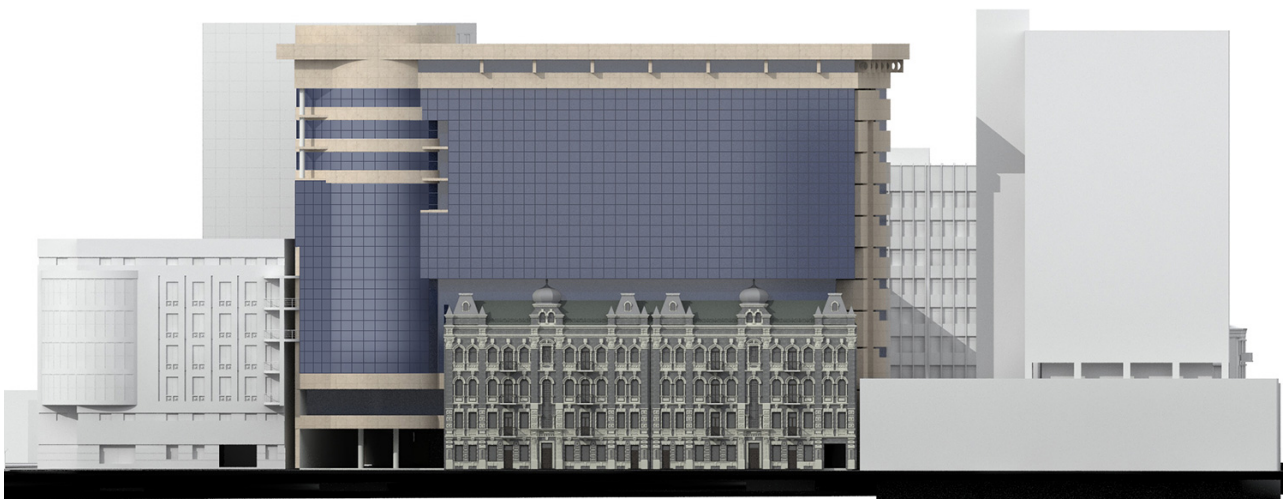

Рис.2 – Реконструкція будівлі (розгортка)

Висновок

Отже, було проаналізовано вклад історичного контексту у формування сучасного архітектурного середовища та розглянуто три основні характеристики історичного середовища. Проаналізовано які

бувають види реконструкції. Наведено практичне використання досвіду реконструкції міст в Україні на прикладі Дніпра та Вінниці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Методологічні проблеми адаптації і збереження історичної забудови міст Поділля // А. І. Литвинов, О. М. Смоляк. Містобудування та територ. планув. - Вип. 23. - 2006. - с.139.
2. Черкес Б. С. Національна ідентичність в архітектурі міста: Монографія. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка» 2008. – 268с.
3. Контекст часу і контекст місця – неминучість компромісу (до проблеми сучасної контекстуальної архітектури в історичному середовищі на прикладі Санкт-Петербурга) // Ю.І.Курбатов. Academia. Архитектура и строительство. - №3 - 2014. - с.132.
4. Історичне середовище міста в контексті розвитку, адаптації, традиції (на прикладі міст Поділля) // А.І.ЛИТВИНОВ, - зб. ст. "Містобудівні аспекти сталого розвитку великих міст". - 2009. - с.546.
5. Закон України «Про комплексну реконструкцію кварталів (мікрорайонів) застарілого житлового фонду»: за станом на 18 листопада 2012 р. /Верховна Рада України. – Офіц.вид. – К.: Парлам. вид-во, 2012. – 88с. - (Бібліотека офіційних видань).

Бричанський Артур Олегович — студент, Факультет будівництва, теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, artyrbr@gmail.com

Потапова Тетяна Едуардівна — асистент кафедри БМГА, Факультет будівництва, теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця. ptanya@ukr.net

Науковий керівник: **Потапова Тетяна Едуардівна** — асистент кафедри БМГА. Факультет будівництва, теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця. ptanya@ukr.net

Brychanskyi Artur — student, Faculty for Civil Engineering, Thermal Power Engineering and Gas Supply, Vinnytsya national technical university, Vinnytsya city, artyrbr@gmail.com

Potapova Tatyana — Assistant Department of BMGA, Faculty for Civil Engineering, Thermal Power Engineering and Gas Supply, Vinnytsya national technical university, Vinnytsya city, ptanya@ukr.net

Supervisor: **Potapova Tatyana** — Assistant Department of BMGA, Faculty for Civil Engineering, Thermal Power Engineering and Gas Supply, Vinnytsya national technical university, Vinnytsya city, ptanya@ukr.net